

Становище на Европейския надзорен орган по защита на данните относно Съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет „Към европейска стратегия в областта на електронното правосъдие“

(2009/C 128/02)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ НАДЗОРЕН ОРГАН ПО ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 286 от него,

като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално член 8 от нея,

като взе предвид Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни ⁽¹⁾,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 г. относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни ⁽²⁾, и по-специално член 41 от него,

ПРИЕ СЛЕДНОТО СТАНОВИЩЕ:

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 30 май 2008 г. беше прието Съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет „Към европейска стратегия в областта на електронното правосъдие“ (наричано по-нататък „Съобщението“). В съответствие с член 41 от Регламент (ЕО) № 45/2001 ЕНОЗД представя настоящото становище.
2. Съобщението цели да предложи стратегия за електронно правосъдие, която да увеличи доверието на гражданите в Европейското пространство на правосъдие. Електронното правосъдие следва да си постави за основна цел да спомога за по-ефективно правораздаване в Европа в полза на гражданите. Действията на ЕС следва да предоставят на гражданите достъп до информация без бариери от лингвистично, културно или правно естество, произтичащи от разнообразието на системите. Към Съобщението е приложен проектоплан за действие и график за различните проекти.
3. Настоящото становище на ЕНОЗД разглежда Съобщението допълнително, доколкото то е свързано с обработката на лични данни, защитата на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации и свободното движение на данни.

⁽¹⁾ ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31.

⁽²⁾ ОВ L 8, 12.1.2001 г., стр. 1.

II. ПРЕДИСТОРИЯ И КОНТЕКСТ

4. През юни 2007 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи ⁽³⁾ определи няколко приоритета за развитието на електронно правосъдие:
 - създаване на европейски интерфейс — портала за електронно правосъдие,
 - създаване на условията за свързване в мрежа на няколко регистъра, като регистри за съдимост, регистри по несъстоятелност, търговски и бизнес регистри и поземлени регистри,
 - пристъпване към подготовка за използването на ИКТ за процедурата за европейско платежно нареждане,
 - засилено използване на технологии за видеоконферентна връзка при трансгранични съдебни производства, по-специално при снемането на показания,
 - разработване на помощни инструменти за писмен и устен превод.
5. Оттогава насам свързаната с електронното правосъдие работа отбеляза значителен напредък. Комисията счита, че извършената в това отношение работа трябва да гарантира предимство на оперативни проекти и децентрализирани структури, като същевременно осигурява координация на европейско равнище, стъпва върху съществуващите правни инструменти и прилага инструменти на информационните технологии за подобряване на ефективността им. Подкрепя за проекта за електронно правосъдие изрази и Европейският парламент ⁽⁴⁾.
6. Комисията системно насърчава използването на съвременни информационни технологии както във гражданскоправната, така и в наказателноправната област. Това доведе до създаването на инструменти като европейското платежно нареждане. От 2003 г. насам Комисията поддържа „портала“ на европейската съдебна мрежа по гражданско-правни и търговскоправни въпроси, който е достъпен за гражданите на 22 езика. Освен това Комисията разработи и въведе Европейския съдебен атлас. Тези инструменти са предшествващи елементи на бъдещата европейска рамка за електронно правосъдие. В наказателноправната област Комисията работи върху инструмент, позволяващ обмена на информация, извлечена от регистрите за съдимост на държавите-членки ⁽⁵⁾. Не само Комисията, но и Евроюст разработи съвместно с националните органи сигурни комуникационни системи.

⁽³⁾ Док. 10393/07 JURINFO 21.

⁽⁴⁾ Вж. проекта за доклад на комисията по правни въпроси на Европейския парламент.

⁽⁵⁾ Вж. по-специално упоменатата по-долу система ECRIS.

7. Целта на електронното правосъдие е да предложи множество възможности, които да направят европейското съдебно пространство по-осезаемо за гражданите в близките години. С цел изготвянето на цялостна стратегия по този важен въпрос Комисията прие Съобщението относно електронното правосъдие. В Съобщението се излагат обективни критерии за набелязването на приоритети, особено по отношение на бъдещи проекти на европейско равнище, за да се постигнат конкретни резултати в разумен срок.
8. Известна, свързана с предисторията информация се съдържа и в работния документ на службите на Комисията — придружителен документ към съобщението с обобщение на оценката на въздействието⁽⁶⁾. Докладът за оценката на въздействието е изготвен, като се отчитат реакциите на държавите-членки, съдебните органи, правните професии, гражданите и стопанския сектор. ЕНОЗД не беше потърсен за консултация. В оценката за доклада на въздействието се отдава предпочитание на избор на политика, насочена към разрешаване на проблемите, която да съчетава европейското измерение и националната компетентност. В Съобщението се избира този вид политика. Стратегията се съсредоточава върху използването на видеоконферентна връзка, създаването на портал за електронно правосъдие, подобряване на техническата база за превод чрез разработването на автоматизирани онлайн инструменти за превод, засилване на комуникацията между съдебните органи, подобряване на взаимовръзката между националните регистри и онлайн инструментите за европейски процедури (напр. европейското платечно нареждане).
9. ЕНОЗД подкрепя съсредоточаването върху посочените по-горе действия. Като цяло ЕНОЗД се застъпва за цялостен подход към електронното правосъдие. ЕНОЗД одобрява нуждата едновременно от подобряване на достъпа до правосъдие, сътрудничеството между европейските съдебни органи и ефективността на самата съдебна система. В резултат на този подход са повлияни няколко организации и лица:
- държавите-членки, които носят основната отговорност за осигуряването на ефективни и надеждни съдебни системи,
 - Европейската комисия в качеството ѝ на пазител на договорите,
 - съдебните органи на държавите-членки, които се нуждаят от усъвършенствани инструменти за комуникация, особени при трансгранични съдебни дела,
 - правните професии, гражданите и стопанският сектор, които се обявяват за по-добро използване на инструментите на информационните технологии с оглед постигане на по-удовлетворяващ отговор на потребностите им от „правосъдие“.
10. Съобщението е тясно свързано с предложението за решение на Съвета относно създаването на Европейската информационна система за съдимост (ECRIS). На 16 септември 2008 г. ЕНОЗД прие становище по това предложение⁽⁷⁾. Той се обяви в подкрепа на предложението, при условие че бъдат взети предвид няколко съображения. По-конкретно ЕНОЗД изтъкна, че допълнителните гаранции за защита на данните следва да компенсират липсата понастоящем на всеобхватна правна рамка относно защитата на данните в областта на сътрудничеството между полицейските и съдебните органи. Във връзка с това ЕНОЗД наблегна на необходимостта от ефективна координация в надзора на системата за защита на данните, която включва органите на държавите-членки и Комисията като доставчик на общата комуникационна инфраструктура.
11. Някои препоръки от това становище, които заслужават да бъдат припомнени, са:
- следва да се посочи, че високото ниво на защита на данните е предварително условие за приемането на всички мерки за изпълнение,
 - отговорностите на Комисията по отношение на общата инфраструктура на системата, както и приложимостта на Регламент (ЕО) № 45/2001, следва да бъдат изяснени с цел гарантиране на правната сигурност,
 - за да се подобри ефективността на обмена и надзора на системата, отговорност за софтуера за осъществяване на връзка следва да носи Комисията, а не държавите-членки,
 - използването на автоматизиран превод следва да бъде ясно определено и дефинирано, така че да способства за взаимното разбиране на наказуемите деяния, без да влияе върху качеството на предаваната информация.
12. Тези препоръки продължават да са показателни за контекста, в който ще бъде анализирано въпросното Съобщение на Комисията.

III. ОБМЕНЪТ НА ИНФОРМАЦИЯ, ПРЕДВИДЕН В СЪОБЩЕНИЕТО

13. Електронното правосъдие има много широк обхват, включващ принципното използване на информационни и компютърни технологии при правораздаването в Европейския съюз. В него се съдържат редица въпроси като проекти за по-ефективно предоставяне на информация на страните по съдебно дело. То включва онлайн информация

⁽⁶⁾ Работен Документ на Службите на Комисията — Документ, придружаващ съобщението до Съвета, Европейския парламент и Европейския икономически и социален комитет „Към европейска стратегия в областта на електронното правосъдие (е-правосъдие)“ — Обобщение на оценката на въздействието 30.5.2008 г., SEC(2008) 1944.

⁽⁷⁾ Вж. Становището на ЕНОЗД относно създаването на Европейска информационна система за съдимост (ECRIS) в изпълнение на член 11 от Рамково решение 2008/XX/ПВП, което може да се намери на уебсайта на ЕНОЗД, www.edps.europa.eu „консултации“, „становища“, „2008“.

за съдебните системи, законодателството и съдебната практика, системите за електронна комуникация, свързващи страните по съдебно дело и съдилищата и установяването на напълно електронни процедури. То обхваща и европейски проекти като използването на електронни инструменти за записване на съдебни заседания и проекти за обмен на информация или взаимовръзка.

14. Въпреки широтата на обхвата ЕНОЗД отбелязва, че ще има информация относно наказателните производства и съдебните системи в областта на гражданското и търговското право, но не и относно административните съдебни системи. Ще има и връзка към атлас по гражданскоправни и наказателноправни въпроси, но не по административноправни въпроси, макар че може би било по-добре да се осигури достъп на гражданите и предприятията до административните съдебни системи, т.е. административното право и процедурите за обжалване. Следва да бъде предоставена връзка и към уебсайта на Асоциацията на върховните административни юрисдикции. Тези допълнения може да са полезни за гражданите, които се опитват да си проправят път из лабиринта — какъвто често е административното право с всички негови съдилища — за да бъдат по-добре осведомени за административните съдебни системи.

15. Ето защо ЕНОЗД препоръчва включването в електронното правосъдие на административни производства. В рамките на този нов елемент следва да се постави начало на проекти в областта на електронното правосъдие с цел осигуряване на по-добра видимост на правилата за защита на данните, както и на националните органи по защита на данните, по-специално във връзка с видовете данни, обработвани в рамките на електронното правосъдие. Това би било в съответствие с т.нар. „Лондонска инициатива“, стартирана през ноември 2006 г. от органите по защита на данните и насочена към „Предоставяне на информация за защитата на данните и увеличаване на ефективността ѝ.“

IV. НОВОТО РАМКОВО РЕШЕНИЕ ОТНОСНО ЗАЩИТАТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ, ОБРАБОТВАНИ В РАМКИТЕ НА ПОЛИЦЕЙСКОТО И СЪДЕБНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИ ВЪПРОСИ

16. Приложимата правна рамка за защита на данните придобива още по-голяма важност в контекста на предвидения от Комисията нарастващ обмен на лични данни между съдебните органи. Във връзка с това ЕНОЗД отбелязва, че три години след първоначалното предложение на Комисията, на 27 ноември Съветът на Европейския съюз прие Рамковото решение относно защитата на личните данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси⁽⁸⁾. Това ново законодателство ще предостави обща правна рамка за защита на данните по въпроси, свързани с „третия стълб“ в допълнение към разпоредбите относно защитата на данните от „първия стълб“ на Директива 95/46/ЕО.

17. ЕНОЗД приветства този правен инструмент като първа значителна стъпка към защита на данните в областта на

полицейското и съдебно сътрудничество. При все това, постигнатото в окончателния текст ниво на защита на данните не е напълно задоволително. По-конкретно рамковото решение обхваща само полицейските и съдебните данни, обменени между държавите-членки, органите и системите на ЕС, и не включва вътрешни данни. Освен това приетото рамково решение не установява задължението за разграничаване между различни категории субекти на данни, като заподозрени лица, престъпници, свидетели и потърпевши, което да гарантира по-подходящи предпазни мерки при обработването на техните данни. То не осигурява пълна съгласуваност с Директива 95/46/ЕО, по-специално във връзка с ограничаването на целите, за които личните данни могат да бъдат подлагани на по-нататъшна обработка. Решението не предвижда и независима група от съответни органи по защита на данните на национално равнище и равнище ЕС, която би гарантирала както по-добра координация между органите по защита на данните, така и значителен принос към единно прилагане на рамковото решение.

18. Това би означавало, че при толкова положени усилия за разработването на общи системи за трансграничен обмен на лични данни, все още съществуват отклонения по отношение на правилата, съгласно които се извършва обработката на тези данни, и съгласно които гражданите могат да упражняват правата си в различни държави на ЕС.

19. ЕНОЗД припомня отново, че гарантирането на високо ниво на защита на данните в рамките на полицейското и съдебното сътрудничество, както и съгласуваността с Директива 95/46/ЕО, представлява необходимо допълнение към други въведени или предвидени мерки за улесняване на трансграничния обмен на лични данни за целите на право-прилагането. Това произтича не само от правото на гражданите на зачитане на фундаменталното право на защита на личните данни, но и от необходимостта правоприлагащите органи да гарантират качеството на обменяните данни — както е потвърдено в приложението към Съобщението във връзка с взаимовръзването на регистрите за съдимост — доверието между органите в различни държави и най-сетне правната действителност на доказателствата, събрани в трансграничен контекст.

20. Ето защо ЕНОЗД насърчава институциите на ЕС да вземат изрично под внимание тези елементи не само когато прилагат мерките, предвидени в Съобщението, но и с оглед на стартирането възможно най-скоро на разискванията за по-нататъшни подобрения на правната рамка за защита на данните в областта на правоприлагането.

V. ПРОЕКТИ В ОБЛАСТТА НА ЕЛЕКТРОННОТО ПРАВОСЪДИЕ

Инструменти на електронното правосъдие на европейско равнище

21. ЕНОЗД признава, че обменът на лични данни е съществен елемент от създаването на пространство на свобода, сигурност и правосъдие. По тази причина ЕНОЗД подкрепя

⁽⁸⁾ Публикуването в ОВ предстои.

предложението за стратегия за електронно правосъдие, като във връзка с това подчертава важността на защитата на данните. Наистина, спазването на защитата на данните е не само правно задължение, но и основен елемент за успеха на предвидените системи, напр. гарантиране на качеството на обмена на данни. Това важи както за институциите и органите, обработващи лични данни, така и при разработването на нови политики. Правилата и принципите следва да се прилагат и спазват в практиката и най-вече да се вземат предвид в етапа на проектиране и изграждане на информационни системи. Правото на неприкосновеност на личния живот и защита на данните са по същество „определящи фактори за успех“ на едно благоденстващо и балансирано информационно общество. Ето защо е разумно да се инвестира в тях и това да се направи възможно най-рано.

22. Във връзка с това ЕНОЗД подчертава, че в Съобщението не се предвижда централна европейска база данни. ЕНОЗД приветства предпочитанието към децентрализирана архитектура. ЕНОЗД припомня, че е представил становище относно системата ECRIS⁽⁹⁾ и относно инициативата от Прюм⁽¹⁰⁾. В становището си относно ECRIS ЕНОЗД заяви, че чрез една децентрализирана архитектура се избягва допълнително дублиране на личните данни при въвеждането им в централна база данни. В становището си относно инициативата от Прюм ЕНОЗД препоръчва при обсъждането на взаимовръзката между базите данни да се вземе надлежно предвид мащаба на системата. По-конкретно следва да се възприемат специфични формати за предаване на данни като онлайн запитвания за съдебни досиета, които отчитат и езиковите разлики, а прецизността на обмена на данни следва да се наблюдава непрекъснато. Тези елементи следва да бъдат взети предвид и в контекста на инициативи, произтичащи от стратегията за електронно правосъдие.
23. Европейската комисия, в тясно сътрудничество с държавите-членки и други партньори, възнамерява да допринесе за укрепването и разработването на инструменти за електронно правосъдие на европейско равнище. Наред с подкрепата за усилията на държавите-членки самата Комисия възнамерява да разработи няколко компютърни инструменти за увеличаване на оперативната съвместимост на системите, за улесняване на публичния достъп до правосъдие и комуникацията между съдебните органи и за постигане на значителни икономии от обема на европейско равнище. Що се отнася до оперативната съвместимост на софтуера, използван от държавите-членки, не всички държави-членки трябва да използват непременно един и същ софтуер — въпреки че това би бил най-практичният вариант — но той трябва да бъде напълно оперативно съвместим.
24. ЕНОЗД препоръчва взаимовръзката и съвместимостта на системите да взема надлежно предвид принципа за ограничаване в рамките на целта и да почива на стандартите за

защита на данните („privacy by design“ или зачитане на неприкосновеността на личния живот още във фазата на разработване на продукта). Всяка форма на взаимодействие между различните системи следва да бъде шателно документирана. Оперативната съвместимост в никакъв случай не следва да води до ситуация, при която орган, който няма право на достъп или на използване на определени данни, може да получи такъв достъп чрез друга информационна система. ЕНОЗД би искал отново да подчертае, че сама по себе си оперативната съвместимост не следва да оправдава заобикалянето на принципа за ограничаване в рамките на целта⁽¹¹⁾.

25. Наред с това друг решаващ момент е да се гарантира, че засиленият трансграничен обмен на лични данни се съпътства от засилен надзор и сътрудничество от страна на органите по защита на данните. В становището си от 29 май 2006 г. относно рамковото решение за обмен на информацията от регистрите за съдимост ЕНОЗД⁽¹²⁾ вече изтъкна, че предложеното рамково решение следва не само да разглежда сътрудничеството между централните органи, но и сътрудничеството между различните компетентни органи по защита на данните. Тази необходимост придоби още по-голямо значение след като преговорите по наскоро приетото рамково решение относно защитата на лични данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебно сътрудничество⁽¹³⁾ по наказателноправни въпроси, доведоха до заличаването на разпоредбата за създаване на работна група, обединяваща органите на ЕС по защита на данните и координираща тяхната дейност по отношение на обработката на данни в рамките на полицейското и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси. Ето защо с оглед гарантирането на ефективен надзор и добро качество на трансграничния обмен на данни, извлечени от регистри за съдимост, следва да се осигурят механизми за ефективна координация между органите по защита на данните⁽¹⁴⁾. Тези механизми следва да вземат предвид и компетентността на ЕНОЗД по отношение на надзора във връзка с инфраструктурата S-TESTA⁽¹⁵⁾. Инструментите за електронно правосъдие биха могли да са в подкрепа на тези механизми, които могат да се разработят в тясно сътрудничество с органите по защита на данните.
26. В точка 4.2.1 от Съобщението се посочва, че ще е важно обменът на извлечена от регистри за съдимост информация да надхвърли съдебното сътрудничество и да включи други цели, напр. достъп до определени постове. ЕНОЗД подчертава, че всяка обработка на лични данни за цели, различни от тези, за които са били събрани, следва да спазва специфичните условия, установени от приложимото законодателство за защита на данните. По-конкретно, обработката на лични данни за допълнителни цели следва да се

⁽⁹⁾ Вж. бележка под линия 4, точка 18.

⁽¹⁰⁾ ОВ С 89, 10.4.2008 г., стр. 4.

⁽¹¹⁾ ОВ С 91, 19.4.2006 г., стр. 53. Вж. също забележките на ЕНОЗД по отношение на Съобщението на Комисията относно оперативната съвместимост на европейските бази данни, Брюксел, 10.3.2006 г.

⁽¹²⁾ ОВ С 313, 20.12.2006 г., стр. 26.

⁽¹³⁾ Вж. по-горе, глава IV.

⁽¹⁴⁾ Вж. становището на ЕНОЗД от [...] относно ECRIS, точки 8 и 37—38.

⁽¹⁵⁾ Относно което вж. по-долу точки 27—28.

допуска, само ако обслужва интересите, посочени в общностното законодателство в областта на защитата на данните⁽¹⁶⁾ и при условие, че те са установени чрез законодателни мерки.

27. По отношение на взаимовръзката на регистрите за съдимост в Съобщението се посочва, че като част от подготовката за влизането в сила на Рамковото решение относно обмена на информация от регистрите за съдимост Комисията ще стартира две проучвания за осъществимост, за да организира разработването на проекта и да включи в обмена на информация граждани на трети държави, осъдени за наказуеми деяния. През 2009 г. Комисията ще предостави на държавите-членки софтуер, който има за цел да позволи обмен на всички регистри за съдимост в кратки срокове. Тази система за справки заедно с използването на s-TESTA за обмен на информация ще донесе икономии от обема, тъй като няма да е необходимо държавите-членки да извършват своя собствена дейност по разработване. Това ще улесни и управлението на проекта.

28. В този смисъл ЕНОЗД приветства използването на инфраструктурата на s-TESTA, която е доказала надеждността си като система за обмен на данни, и препоръчва подробно определяне на статистическите елементи, свързани с передвижните системи за обмен на данни, и надлежно отчитане на необходимостта да се гарантира надзор върху защитата на данните. Статистическите данни например биха могли изрично да включват елементи като брой на исканията за достъп или коригиране на лични данни, дължина и изчерпателност на процеса на актуализиране, характеристика на лицата, които имат достъп до тези данни, както и случаите на нарушения на сигурността. Освен това статистическите данни и опиращите се върху тях доклади следва да бъдат изцяло предоставени на компетентните органи по защита на данните.

Автоматизиран превод и база данни на преводачи

29. Автоматизираният превод е полезен инструмент и вероятно ще способства за взаимното разбиране между съответните участници в държавите-членки. Използването на автоматизиран превод обаче не следва да води до понижаване на качеството на обменяната информация, особено ако тази информация се използва за вземането на решения с правни последици върху съответните лица. ЕНОЗД изтъква, че е важно използването на автоматизиран превод да бъде ясно дефинирано и с точно определени граници. Има вероятност използването на автоматизиран превод за предаването на информация, която не е била предварително преведена акуратно, като например добавени в отделни случаи допълнителни забележки или спецификации, да повлияе върху качеството на предаваната информация — и съответно на решенията, основаващи се на тях — и следва по принцип да се изключи⁽¹⁷⁾. ЕНОЗД предлага

тази препоръка да бъде взета предвид при изготвянето на мерките, произтичащи от Съобщението.

30. В Съобщението се предлага създаването на база данни на съдебни писмени и устни преводачи, така че да се подобри качеството на съдебния писмен и устен превод. ЕНОЗД застава зад тази цел, но напомня, че към въпросната база данни ще се прилага съответното законодателство за защита на данните. По-конкретно, ако базата данни съдържа данни за оценяване на работата на преводачите, тя би могла да бъде обект на предварителна проверка от компетентните органи по защита на данните.

Към европейски план за действие в областта на електронното правосъдие

31. В точка 5 от Съобщението се изтъква, че отговорностите трябва ясно да се разпределят между Комисията, държавите-членки и други участници в съдебното сътрудничество. Комисията ще поеме общото координиране, като насърчава обмена на практики, и ще разработи, въведе и координира информацията относно портала за електронно правосъдие. Освен това Комисията ще продължи да работи за взаимното свързване на регистрите за съдимост и да носи пряка отговорност за мрежата за сътрудничество по гражданскоправни въпроси, както и да подкрепя мрежата за сътрудничество по наказателноправни въпроси. Държавите-членки ще трябва да актуализират съдържащата се на уебсайта за електронно правосъдие информацията относно съдебните си системи. Другите участници са мрежите за съдебно сътрудничество по гражданскоправни и наказателноправни въпроси и Евроюст. В тясно взаимодействие с Комисията те ще разработят необходимите за по-ефективно съдебно сътрудничество инструменти, по-специално инструментите за автоматизиран превод и сигурна система за обмен. Към Съобщението е приложен проектоплан за действие и график за различните проекти.

32. Във връзка с това ЕНОЗД подчертава, че от една страна в системата ECRIS няма създадена европейска база данни и не се предвижда пряк достъп до бази данни, като например съдържащите регистрите за съдимост на други държави-членки, докато от друга страна на национално равнище отговорността за коректността на информацията е съсредоточена в централните органи на държавите-членки. В рамките на този механизъм държавите-членки носят отговорност за работата с националните бази данни и за ефикасното извършване на обмена. Не е ясно дали те носят отговорност за софтуера за осъществяване на връзка. Комисията ще предостави на държавите-членки софтуер, който има за цел да позволи обмен на регистрите за съдимост в кратки срокове. Тази система за справки ще се съчетае с използването на s-TESTA за обменяне на информация.

33. ЕНОЗД разбира, че в контекста на аналогични инициативи за електронно правосъдие подобни системи биха могли да бъдат внедрени и че Комисията ще носи отговорност за общата инфраструктура, макар това да не е уточнено в

⁽¹⁶⁾ Вж. по-специално член 13 от Директива 95/46/ЕО и член 20 от Регламент (ЕО) № 45/2001.

⁽¹⁷⁾ Вж. точки 39—40 от становището на ЕНОЗД относно ECRIS.

Съобщението. От съображения за правна сигурност ЕНОЗД предлага тази отговорност да се уточни в мерките, произтичащи от Съобщението.

Проекти в областта на електронното правосъдие

34. В приложението са изброени редица проекти, които да бъдат разработени през следващите пет години. Първият проект, разработка на интернет страници в областта на електронното правосъдие, се отнася до портала за електронно правосъдие. Необходимо е проучване за осъществимост и разработване на портала. Освен това е необходимо прилагане на методи за управление и онлайн информация на всички езици на ЕС. Вторият и третият проект се отнасят до взаимовръзката между регистрите за съдимост. Проект 2 касае взаимовръзката между националните регистри за съдимост. Проект 3 предвижда създаването на европейски регистър на осъдените граждани на трети държави след проучване за осъществимост и представянето на законодателно предложение. ЕНОЗД отбелязва, че последният проект вече не се споменава в работната програма на Комисията и изразява учудване дали това отразява промяна в предвидените проекти на Комисията или просто отлагане на конкретния проект.
35. В Съобщението са посочени и три проекта в сферата на електронния обмен и три проекта за помощ в областта на преводите. Ще стартира пилотен проект за постепенно съставяне на сравнителен многоезичен юридически речник. Други проекти в тази област се отнасят до създаването на динамични форми, които да подкрепят европейските законодателни текстове, както и да насърчават използването на видеоконферентна връзка от съдебните органи. Най-накрая, като част от форумите за електронно правосъдие ще бъдат провеждани годишни срещи по теми, свързани с електронното правосъдие, и ще се организира обучение на професионалисти в областта на съдебното сътрудничество. ЕНОЗД предлага на тези срещи и обучения да се обръща достатъчно внимание на законите и практиките, свързани със защитата на данните.
36. Ето защо приложението предвижда широк диапазон от европейски правни инструменти с цел улесняване обмена на информация между участниците в различните държави-членки. Важно място сред тези правни инструменти ще заема портала за електронно правосъдие, основна отговорност за който ще носи Комисията.
37. Обща характеристика на много от тези правни инструменти е, че информацията и личните данни ще бъдат обменяни и управлявани от различни участници на национално равнище и на равнище ЕС, които са обект на задълженията за защита на данните и надзорните органи, създадени въз основа на Директива 95/46/ЕО или Регламент (ЕО) № 45/2001. Във връзка с това, както ЕНОЗД вече поясни в становището си относно информационната система за

вътрешния пазар⁽¹⁸⁾, от определящо значение е да се гарантира ефикасно и плавно изпълнение на отговорностите във връзка със спазването на правилата за защита на данните.

38. Това изисква от една страна ясно определяне и разпределяне на отговорностите за обработката на лични данни в тези системи; от друга страна — установяването при необходимост на подходящи механизми за координация, особено във връзка с надзора.
39. Използването на нови технологии е един от основните елементи на инициативите за електронно правосъдие: взаимовръзката между националните регистри, разработването на електронен подпис, сигурни мрежи, виртуални платформи за обмен и засилено използване на видеоконферентна връзка ще бъдат съществени елементи от инициативите за електронно правосъдие през следващите години.
40. В този смисъл е особено важно въпросите, свързани със защитата на данните, да бъдат взети предвид на най-ранен етап и да бъдат вписани в архитектурата на предвидените инструменти. По-конкретно, особено важни са архитектурата на системата и прилагането на подходящи мерки за сигурност. Този подход на „privacy by design“ (защитане на неприкосновеността на личния живот още във фазата на разработване на продукта) би позволил съответните инициативи в областта на електронното правосъдие да осигурят ефективно управление на личните данни, като същевременно гарантират съответствие с принципите за защита на данните и сигурност на обмена на информация между различните органи.
41. Освен това ЕНОЗД подчертава, че инструментите в областта на технологиите следва да се използват не само за гарантиране обмена на информация, но и за укрепване на правата на съответните лица. Във връзка с това ЕНОЗД приветства факта, че в Съобщението се споменава възможността гражданите да поискат съдебното си досие онлайн и на език по свой избор⁽¹⁹⁾. В този контекст ЕНОЗД припомня, че в становището си относно предложението на Комисията за обмен на информация от съдебни регистри е приветствал възможността засегнатото лице да поиска информация за своето съдебно досие от централния орган на държава-членка, ако пребивава или е пребивавало, било е или е гражданин на замолената или молещата държава. ЕНОЗД предложи и идеята органът, който е по-близо до заинтересованото лице, да се използва като „обслужване на едно гише“ в областта на координацията на системите за социална сигурност. Ето защо ЕНОЗД насърчава Комисията да продължи да следва същия път, като насърчава използването на технологични инструменти — и по-специално достъпа онлайн — които позволяват на

⁽¹⁸⁾ ОВ С 270, 25.10.2008 г., стр. 1.

⁽¹⁹⁾ Вж. стр. 6 от Съобщението.

гражданите да разполагат с по-добър контрол над личните си данни дори при преместване в различни държави-членки.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

42. ЕНОЗД подкрепя настоящото предложение за създаване на електронно правосъдие и препоръчва да се вземат предвид направените в настоящото становище препоръки, сред които:

- да се вземе предвид неотдавнашното рамково решение относно защитата на личните данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси, в това число неговите недостатъци, не само при изпълнението на предвидените в Съобщението мерки, но и с оглед на стартирането възможно най-скоро на разискванията относно по-нататъшни подобрения на правната рамка за защитата на данните в областта на правоприлагането,
- да се включат административни производства в електронното правосъдие. В рамките на този нов елемент следва да се постави начало на проекти в областта на електронното правосъдие с цел осигуряване на по-добра видимост на правилата за защита на данните, както и на националните органи по защита на данните, по-специално във връзка с видовете данни, обработвани в рамките на проектите на електронното правосъдие,
- да се запази предпочитанието към децентрализирана архитектура,
- да се гарантира, че взаимовръзката и оперативната съвместимост на системите отчита надлежно принципа за ограничаване в рамките на целта,

- да се определят ясно отговорностите на всички участници в обработката на лични данни в предвидените системи и да се осигурят на механизми за ефективна координация между органите по защита на данните,
- да се гарантира, че обработката на лични данни за цели, различни от тези за които са били събрани, следва да се подчинява на специфичните условия, установени от приложимото законодателство за защита на данните,
- да се дефинира ясно и в точно определени граници използването на автоматизиран превод с цел да се улесни взаимното разбиране на наказуемите деяния, без да се засяга качеството на предаваната информация,
- изясняване на отговорностите на Комисията за общите инфраструктури, като например s-TESTA,
- във връзка с използването на нови технологии да се гарантира, че въпросите, свързани със защитата на данните, се вземат предвид на най-ранен етап („privacy by design“), както и да се насърчава създаването на инструменти на технологиите, които позволяват на гражданите да разполагат с по-добър контрол над личните си данни дори при преместване в различни държави-членки.

Съставено в Брюксел на 19 декември 2008 година.

Peter HUSTINX

Европейски надзорен орган по защита на данните